

”

Det er den enkelte mælkeproducent, der kender sin besætning bedst, og det har været vigtigt for os at få det gjort klart, at det selvfølgelig er ham, der vurderer, hvornår en eller flere køer skal undtages kravet om at bruge Bovaer.

Jesper Arnth Stampe
formand
Landbrug & Fødevarer
Sektor for Kvæg

Status omkring Bovaer

De udfordringer nogle mælkeproducenter oplever i større eller mindre grad, efter at de er begyndt at bruge Bovaer, er i disse dage genstand for stor opmærksomhed både i medier og hos politikerne.

I slutningen af sidste uge var Alternativet, SF, Radikale og Konservative ude at opfordre til en pause i brugen. Sidst på fredagen meldte fødevareminister Jacob Jensen ud, at han ikke akut ville sætte Bovaer på pause. Brugen er siden nytår blevet lovpligtig for alle konventionelt drevne landbrug med over 50 køer. Kravet stammer fra Landbrugsaftalen fra 2021, der blev vedtaget med meget bred politisk opbakning.

Den politiske situation tirsdag

Når du læser denne udgave af KvægNYt kan der være sket udviklinger i form af politiske tiltag, der ændrer situationen, men med forbehold for det har vi bedt sektorformand Jesper Arnth gøre status:

”Den politiske situation her tirsdag først på dagen er, at der er stillet en række politiske spørgsmål i Folketinget om Bovaer til fødevareminister Jacob Jensen og minister for grøn trepart Jeppe Bruus, som også er kaldt i samråd om, hvad et eventuelt stop for brug af Bovaer vil have af konsekvenser for realiseringen af landbrugets CO₂-reduktioner. Jacob Jensen og Jeppe Bruus har indkaldt til et møde i aftalekredsen omkring Den Grønne Trepert torsdag i denne uge. Så der kan potentielt være taget politiske initiativer, som ændrer situationen for mælkeproducenterne,” fortæller Jesper Arnth.

Skal finde svar

Han fremhæver, at der via de tolkninger af regler, som L&F Kvæg har fået via SGAV er sikret, at det er mælkeproducenterne selv, der vurderer, om en eller flere køer har en stofskiftelidelse, der betyder, at de kan holde pause med Bovaer gennem at udfylde en tro- og love-erklæring.

”Det er den enkelte mælkeproducent, der kender sin besætning bedst, og det har været vigtigt for os at få det gjort klart, at det selvfølgelig er ham, der vurderer, hvornår en eller flere køer skal undtages kravet om at bruge Bovaer. Samtidig kan hele besætningen undtages, såfremt landmanden, eventuelt i

samråd med dyrlæge eller rådgiver, vurderer, at hele besætningen er berørt af fodringsbetingede stofskiftelidelser eller -sygdomme. Oplever man store udfordringer og vurderer, at det har forbindelse til brugen af Bovaer, så skal man selvfølgelig kunne stoppe med brugen i en periode,” siger Jesper Arnth.

Omfang og årsager skal klarlægges

Den helt centrale indsats er selvfølgelig at finde årsagen til, at hos nogle mælkeproducenter foregår indfasningen af Bovaer helt problemfrit, mens der hos andre meldes om udfordringer.

”Det skal vi finde svar på. Både landmænd, dyrlæger og rådgivere melder fortsat om meget forskellige erfaringer ude fra besætningerne. Der florerer mange teorier, men reelt har vi lige nu ikke en klar idé om, hvad årsagen til de vidt forskellige erfaringer er. Situationen bliver endnu mere uklar, fordi forskning og storskalaforsøg ikke tidligere har påvist de sygdomsbilleder, som indberettes fra nogle landmænd,” siger Jesper Arnth.

Centralt i den afdækning står den undersøgelse, som L&F Kvæg gennemfører i samarbejde med SEGES Innovation.

”SEGES Innovation er lige nu i gang med at se på de indrapporteringer, der er kommet fra mælkeproducenter. Jeg opfordrer alle til at gå ind og svare på undersøgelsen via LandbrugsInfo. Jo flere data, der er at arbejde med, desto bedre.”

SEGES Innovation er også i gang med målinger og analyser på en række danske kvægbedrifter for at komme til bunds i problematikkerne.

”Tilliden til brugen af Bovaer er helt central, hvis vi skal kunne bruge det som et klimavirkemiddel. Den skal genoprettes hos de landmænd, der oplever problemer hos deres kvæg. Selv de mange kvægbrugere, som ikke selv har oplevet problemer med Bovaer, bliver usikre på grund af de beretninger, vi hører. Vi skal være trygge ved vores dyrs trivsel. Derfor er det arbejde, som SEGES Innovation og også Aarhus Universitet har gang i ekstremt vigtigt,” siger Jesper Arnth og fortsætter:

”Bovaer er testet i rigtig mange sammenhænge og bruges i dag til 500.000 kvæg i mere end 25 lande, og altså uden at der er rapporteret om de udfordringer, som vi hører om nu. Derfor skal vi selvfølgelig have undersøgt og klarlagt både omfanget og årsagerne til de problemer, der opleves på nogle bedrifter i Danmark.”

Udsolgt igen – og med masser af tilfredse og inspirerede deltagere. Over 400 studerende, landmænd og rådgivere var samlet på Asmildkloster Landbrugsskole 12. november for at give kalvene – og kalvepasserne – den opmærksomhed, de fortjener. Fra scenen blev der gavmildt delt ud af viden, erfaringer og inspiration til arbejdet i kalvestalden.

Optimal brug af grovfoder:

Langsom fravænning giver stærke kalve

Ved sen fravænning kan du opnå både høj tilvækst og lavere kraftfoderforbrug, men kun hvis grovfoderet tænkes rigtigt ind fra start. Birgitte Kjemtrup Høyer fra Økologirådgivning Danmark fortalte – også til de konventionelle bedrifter – at kalvene bør få fast foder allerede fra dag ét og masser af mælk de første mange uger. Mælken dækker energien i starten, mens grovfoderet gradvist overtager.

Kalvene foretrækker en tør, græsbaseret TMR ad libitum, og kalvene hjælper hinanden til at lære at æde. Nedtrapningen af mælk bør ske meget langsomt, typisk fra dag 35 til dag 90. Det giver en stabil overgang uden væksttab og med tilvækster op til 1000 gram om dagen. Grovfoder er dermed ikke bare fyld, men et centralt redskab i en vellykket fravænning.

Kalvens Dag 2025

Ny kvægformand vil sætte fokus på kvalitetsproduktion

Efter otte år på posten har Christian Lund valgt at træde tilbage den 29. oktober. Jesper Arnth Stampe er ny formand.

Jesper Arnth Stampe ser frem til at starte arbejdet som formand for L&F, Sektor for Kvæg:

"Jeg er jo virkelig ydmyg over for den opgave, jeg er blevet stillet. Det er et stort ansvar, der hviler på mine skuldre, da de to seneste forgængere har markeret sig på mange store dagsordener. Og dagsordenerne bliver jo lige så store fremadrettet," siger han.

Jesper Arnth Stampe er femte generations ejer af Vittarpgaard nord for Varde med 540 malkekøer. Her bor han sammen med sin kone Nina og deres tre børn. Dertil har han allerede en del erfaring med bestyrelses- og politisk arbejde, da han både er bestyrelsesmedlem i Jysk Landboforening og har siddet i Landbrug

& Fødevarer Sektor for Kvægs bestyrelse siden 2023.

En kvalitetsproduktion

Dansk kvægproduktion har ifølge Jesper Arnth Stampe et kvalitetsstempel, som har stor betydning for fremtiden.

"Fremtiden kan for nogle godt se sort ud, men jeg tror bestemt, at vi kan finde vejen frem. Kvægbruget og kvægbranchen har en rigtig stærk stemme fremadrettet, fordi de produkter, vi laver, er dyrevelfærdsmæssigt ordentlige, fødevareremæssigt korrekte, og så har de god ernæring. Jeg tror virkelig på, at vi står stærkt i fremtiden," fortæller han.

Gør din kalvestald målbar: Uden måling, ingen forbedring

Flere gange blev der sat to streger under, at stærke kalve ikke bare skabes i stalden, men også skal læses i tallene. Når du måler, kan du nemlig styre. Derfor bør kalvestalden have klare mål for råmælk, tilvækst, sygdom og fravæning – og der skal følges op løbende.

Ved at registrere værdier som BRIX, mælkemængde, alder og vægt ved salg får du et realistisk billede af, hvor du kan gøre en positiv forskel i din kalvestad.

Erfaringer fra Calvex og 'Elitens kalvepassere' viser, at opfølgning kan løfte tilvækst, sænke medicinforbrug og reducere dødelighed markant. Mål, mål igen – og justér din indsats. Det giver stærkere kalve og en mere robust produktion.

Crypto i kalvestalden: Medicin er ikke forebyggelse

Parasitten Cryptosporidier er den hyppigste årsag til diarré hos unge kalve – og noget af en superskurk. Parasitterne producerer nemlig enorme mængder æg (10 mio. æg pr. gram gødning). Den vigtigste smittevej er fra kalv til kalv.

Dyrlæge Trine Fredslund Matthiesen fremhævede, at medicin mod parasitterne måske virker på den korte bane, men ikke hæmmer smittespredning i din kalvestald. Så sæt hellere ind med forebyggelse i form af et robust kalvemanagement og en målrettet indsats for smittebeskyttelse.

Få mest ud af din mælkeerstatning – i praksis

Hvis du vælger mælkeerstatning til kalvene, er det vigtig viden, at kvaliteten ikke kun afhænger af, hvilket produkt du vælger, men i høj grad af, hvordan det blandes og tildeles. Kalverådgiver Annedorte Lauridsen og Camilla Bøgested Geven fra SEGES Innovation pointerede, at kalvene fortæller dig sandheden: God drikkelyst, normal gødning og stabil tilvækst betyder, at blandingen fungerer.

Brug erstatninger med mælkeprotein og mælkefedt til de yngste kalve. Temperaturen skal være præcis, og blandingen ens hver gang. Lad være med at øge tørstofprocenten for at give mere energi; den høje osmolaritet giver let oppustede og træge kalve. Vær opmærksom på, at en godt opblandet mælkeerstatning ikke efterlader bundfald.

Hold det simpelt, gør det korrekt, og lad kalvene vise, om du rammer rigtigt.

Få Kalvens Dag i ørene

I podcasten KvæglYT går vi tæt på flere af dagens oplægsholdere: Hør om et nuanceret syn på ko-og-kalv-systemer i stalden – og om den nye værdibaserede afregningsmodel for slagtekalve, der kommer til at betyde noget for din økonomi.

JULEN ER HJERTERNES FEST, MEN
OGSÅ HACKERNES HØJSÆSON

Pas på dine data, ligesom du passer på dine dyr

Få konkrete råd til hvordan
du beskytter og højner din
virksomheds IT-sikkerhed
i praksis.

**Deltag i det
gratis webinar
15. december**

Jesper Arnth Stampe

Overtog ejendommen Vittarpgaard som femte generation med 540 malkekvæg.

2017 Bestyrelsesmedlem Jysk Landboforening

2023 Valgt som bestyrelsesmedlem i Landbrug & Fødevarer Sektor for Kvæg

2023 Formand for Politisk Forum Kvæg – SAGRO

2025 Medlem af bestyrelsen i Viking

Uddannet Agrarøkonom, uddannelsen Agroleader, Diplom-uddannelsen Engineering Business Administration og bestyrelsesuddannelse på Cphbusiness Academy.

I hver af flaskerne er der tilsat forskellige stoffer, så deres effekt kan sammenlignes. De mest lovende tages videre til større forsøg i kvægstalde med spaltegulve.

Kan additiver bremse metan og ammoniak under spaltegulvet?

I et nyt laboratorium på forsøgsstation Grønhøj arbejder SEGES Innovation for at finde fremtidens værktøj til at mindske udledning af metan og ammoniak fra kvægstalde med spaltegulve.

Flaskerne står tæt, hver med en slange og ventil, der styrer luftstrømmen. I hver flaske er der kvæggylle, og nede i gyllen arbejder de mikroorganismer, der producerer metan. Men nu forsøger Mads Skjærbæk og hans kolleger at hæmme metanproduktion og ammoniakfordampning med forskellige tilsætningsstoffer:

"Vi har gang i en afprøvning af additiver, der kan være med til at bremse udledningen af metan og ammoniak fra gylle under spalterne i stalde med spaltegulv. Med vores nye setup her på Grønhøj kan vi ret hurtigt teste, hvilke midler der har en effekt, som er værd at arbejde videre med," fortæller Mads Skjærbæk fra SEGES Innovation.

Forsøget er første del af projektet Nyt håb for spaltegulvsstalde, som er støttet af Mælkeafgiftsfonden og Kvægaftgiftsfonden. Via måleudstyr på flaskerne måles metan- og ammoniakudslippet fra gyllen. Otte tilsætningsstoffer – fra tang, hørfrø-ekstrakt og glycerol til kommercielle produkter – bliver testet og sammenlignet med gylle uden tilsætning. Omkring nytår skal det mest lovende af tilsætningsstofferne testes i en stald, før der til næste år startes et større forsøg i to stalde.

"Vi er endnu i de tidlige faser af afprøvningen," siger Mads Skjærbæk, "men målet er klart: vi skal skabe et solidt vidensgrundlag, så vi har et veldokumenteret bud på at reducere udledningen af metan og ammoniak fra gyllen under spaltegulvet."

STØTTET AF

Mælkeafgiftsfonden

STØTTET AF

Kvægaftgiftsfonden

SSI tilbagebetaler 15 mio. kr. for Bluetongue-vaccine

Statens Serum Institut (SSI) åbnede for bestilling af Bluetongue-vaccinen i august 2024 med en høj avance i forhold til indkøbsprisen. Landbrug & Fødevarer gjorde opmærksom på problemet og opfordrede SSI til at sænke prisen.

Det har ledt til at SSI nu tilbagebetaler 560 kr. plus moms pr. pakke med Bultavo-vaccinen købt i 2025. Det svarer til omkring 15 mio. kr. i alt. Tilbagebetalingen sker ifølge SSI på grund af "et uforholdsmæssigt stort overskud på salget af vaccinen i 2025".

Kunder modtager en kreditnota via e-Boks, og beløbet refunderes automatisk til den NemKonto, der er tilknyttet CVR-nummeret. Refunderingen afsluttes inden årets udgang.

Fødevare- og veterinærpolitisk chef Trine Vig er tilfreds med beslutningen:

"Vaccinen er et vigtigt redskab for at kunne begrænse et udbrud af en dyresygdom. Jeg er derfor glad for, at SSI nu anerkender, at prisen på

vaccinen mod Bluetongue i 2025 har været for høj. Det er vigtigt, at SSI fremadrettet prissætter veterinære vacciner, så det afspejler de reelle omkostninger og ikke unødigt hindrer en effektiv vaccination ved sygdomsudbrud," siger hun.

15,1 mio. kr. i avance i perioden 2020-2024

Sundhedsminister Sophie Løhde (V) har oplyst, at SSI udover overskuddet i 2025 også har haft en samlet avance på 15,1 mio. kr. i perioden 2020-2024. Ifølge ministeren prissættes vacciner for at omkostninger og indtægter balancerer over tid, ikke for at skabe overskud.

"Vi vil nu arbejde for at tilbagebetalingerne når helt ud til landmanden, at SSI også korrigerer for eller tilbagebetaler overskud fra de tidligere år, og at de veterinære vacciner fremadrettet prissættes uden store avancer," siger Trine Vig.